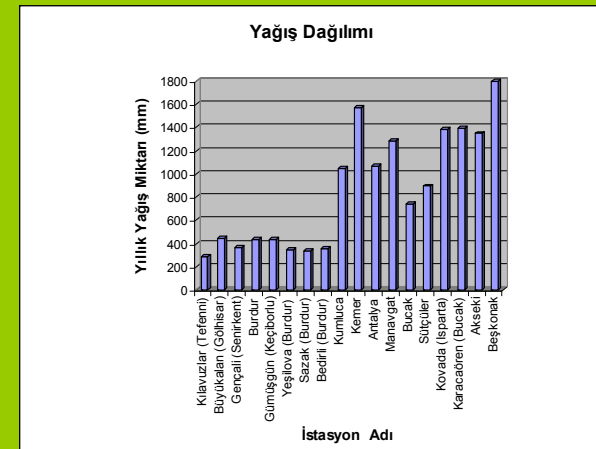

SÜRDÜRÜLEBİLİR ORMAN YÖNETİMİNDE YERELLİK VE EKOSİSTEM ÖZELLİKLERİNİN ÖNEMİ

Yrd. Doç. Dr. Yasin KARATEPE
SDÜ Orman Fakültesi
Toprak İlimi ve Ekoloji Anabilim Dalı

Ormanlarımızın sürekliliğini sağlayarak onlardan toplumun gerek duyduğu faydaları sağlamak ormancılık mesleğinin temel ilkesidir.

Ormanların sürekliliğini sağlama bilimsel ormancılığın başlamasıyla birlikte ortaya çıkan bir düşünce olmakla birlikte, nüfus artışına bağlı olarak artan talepler ve ormanlar üzerindeki baskı bu düşünceyi son zamanlarda daha önemli kılmış ve SOY ormancılık terminolojisindeki yerini almıştır.

Orman ekosistemlerinden sürdürülebilir bir şekilde faydalanabilmek için öncelikle bu ekosistemlerin özelliklerinin iyi analiz edilmesi gerekmektedir.

Ormanların ekosistem özellikleri bizlerin bu ekosistemlerden nasıl, ne ölçüde ve ne şekilde faydalanabileceğimizin belirleyicileridir.

SOY için en önemli altlık hiç şüphesiz ekosistem tabanlı çok amaçlı amenajman planlarıdır. Bu sebeple bu planların içerisinde ormanlarımızın ekosistem özelliklerinin somut bir şekilde ortaya koyması oldukça önemlidir.

Yerellik ve Ekosistem Özelliklerinin Ülkemiz Koşullarından Kaynaklanan Önemi

Ülkemiz yarımadalar üzerindeki konumu, farklı yükselti ve uzanımdaki jeolojik, jeomorfolojik yapısı sebebiyle oldukça değişken ekolojik özelliklere sahiptir. Aynı bölge hatta aynı yöre içerisinde bile iklim özellikleri çok değişken olabilmektedir. Bu heterojen yapı Ülkemizde farklı ekolojik karakteristiklere sahip orman ekosistemlerin oluşumuna neden olmuştur.

Türkiye Orman Dağılımı

Kaynak: OGM

Bu durum zengin bir biyolojik çeşitliliğe sahip olma şansını bize sunarken diğer taraftan ormanlarımızı işletilmesi sırasında sürekliliğin sağlanabilmesi için farklı ekosistemler için farklı uygulamaların gerçekleştirilmesi sorumluluğunu üzerimize yüklemektedir.

Çanakkale Kazdağı'nda Karaçam Ormanı

Karaçam - Kayın Ormanı (Çanakkale- Kazdağları)

Isparta Boyalı Küçükkapı Tepe Yamacında Karaçam Ormanları

Isparta Balcı – Yenice kale Arasında Karaçam Ormanları.

İlkbaharda Çimlenmiş Karaçamlar.

DENİZ ETKİSİ

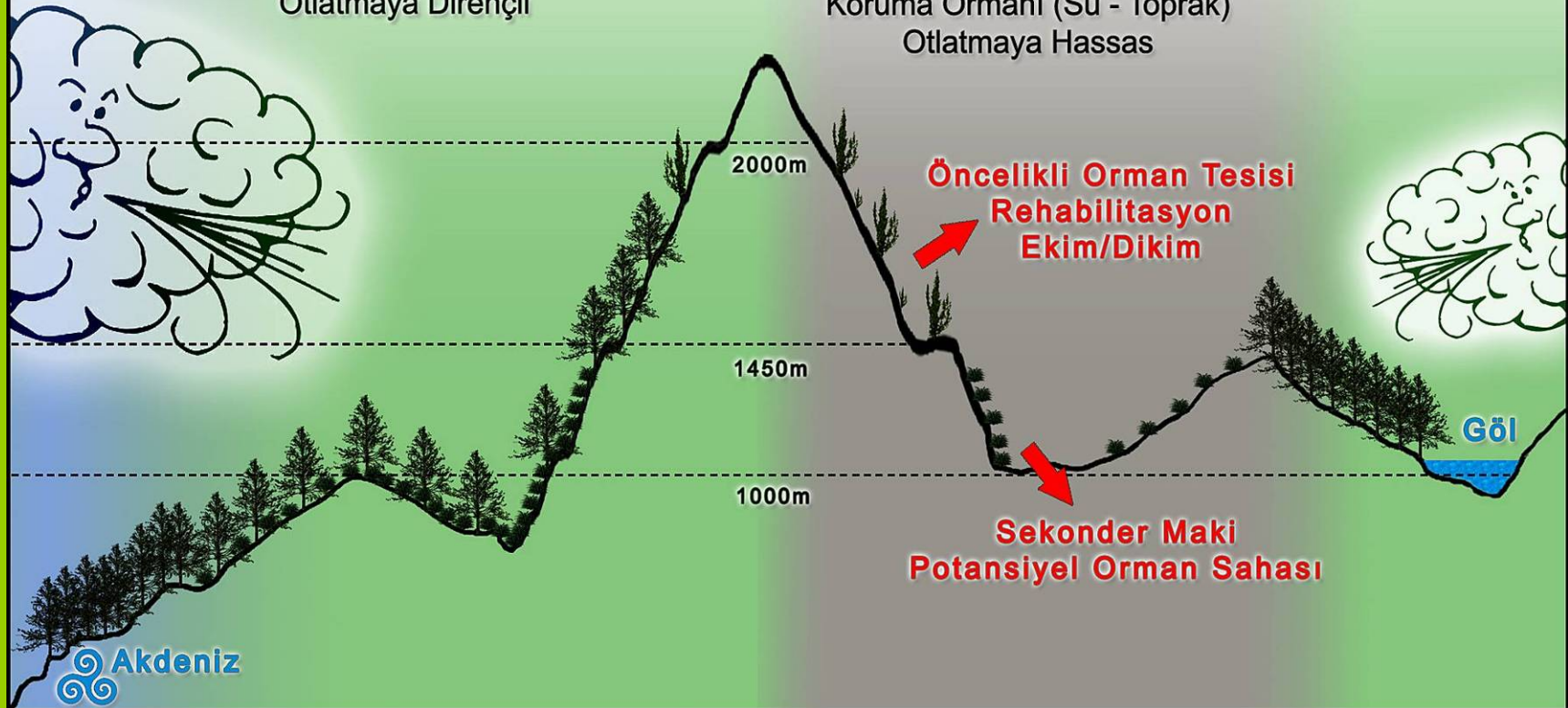
Yüksek Yağış
Yüksek Bağıl Nem
Yoğun Orman Örtüsü
(Dirençli Ekosistemler)
İşletme Ormanı
Otlatmaya Dirençli

KARASAL ETKİ

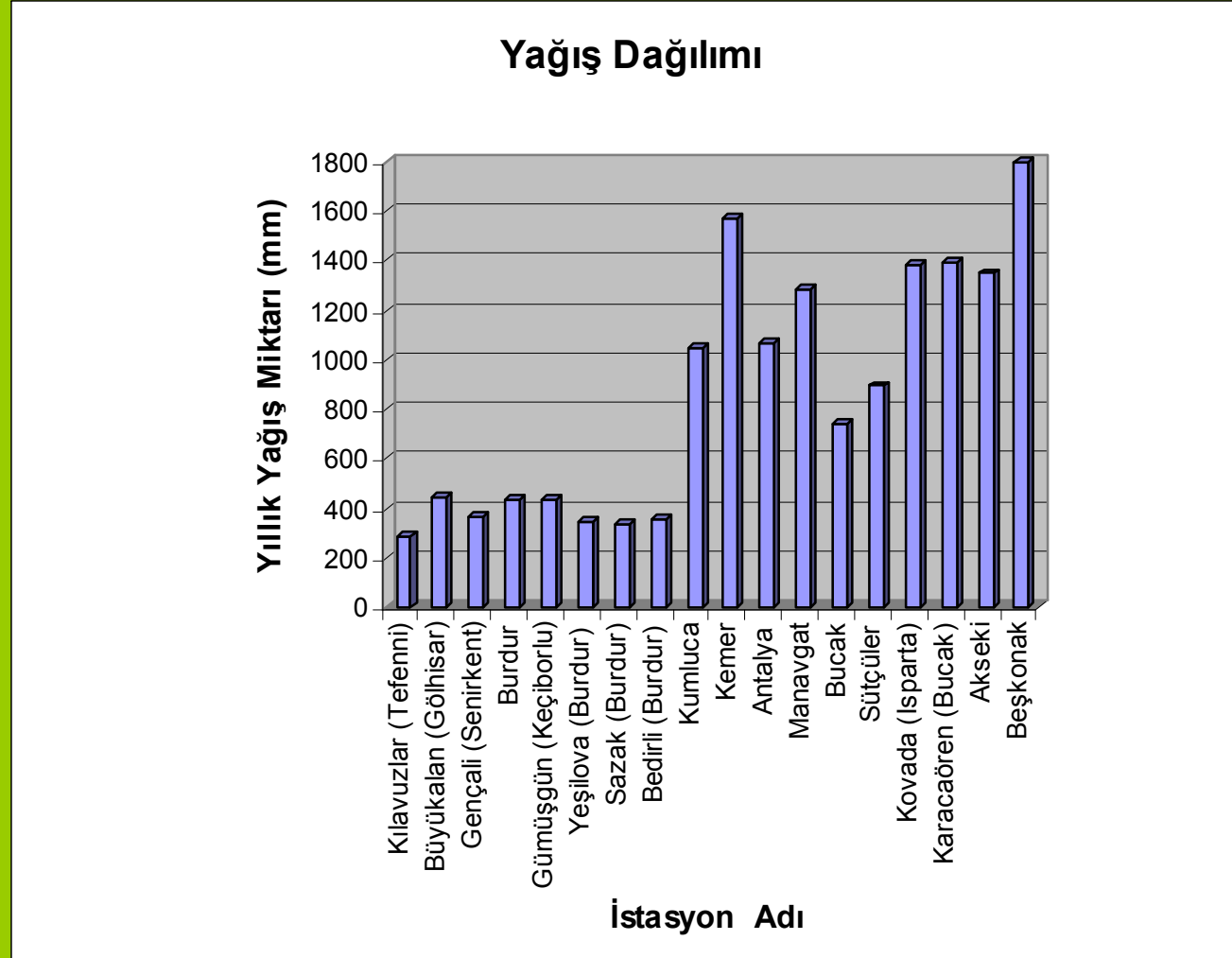
Düşük Yağış
Düşük Bağıl Nem
Zayıf Orman Örtüsü
Ormansızlaşma
(Zayıf Ekosistemler)
Koruma Ormanı (Su - Toprak)
Otlatmaya Hassas

GÖL ETKİSİ

Orta Yağış
Orta Bağıl Nem
Orta Orman Örtüsü
Mutedil İşletme
Mutedil Otlatma

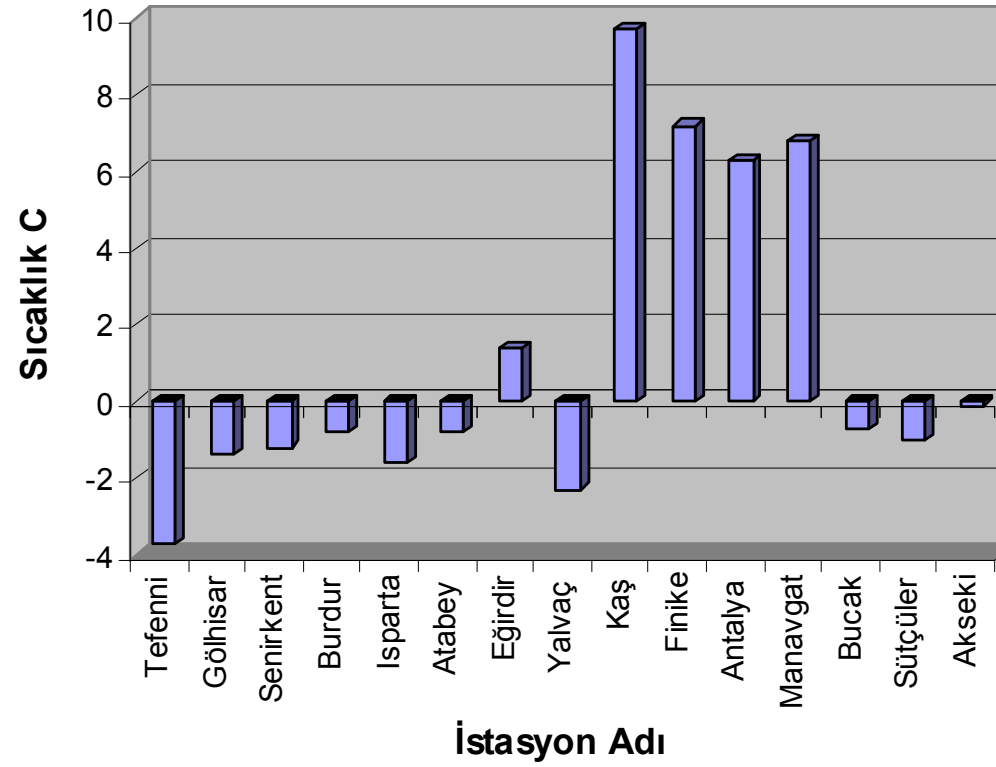

Batı Akdeniz Bölgesi'nde ki Bazı Meteoroloji İstasyonlarına Ait Yağış Değerleri

Batı Akdeniz Bölgesi'ndeki Bazı Meteoroloji İstasyonlarına Ait Ocak Ayı Ortalama Düşük Sıcaklık Değerleri

Ocak Ayı Ortalama Düşük Sıcaklıklar Dağılımı

Toroslarda Deniz Etkisi Altındaki Sahalar

Torosların İ Kismındaki Sahalar Isparta Atabey

Hassas ekosistemde ormansızlaşmış potansiyel orman sahası

Ekosistem yaklaşımında verimli bir ardıç ormanı

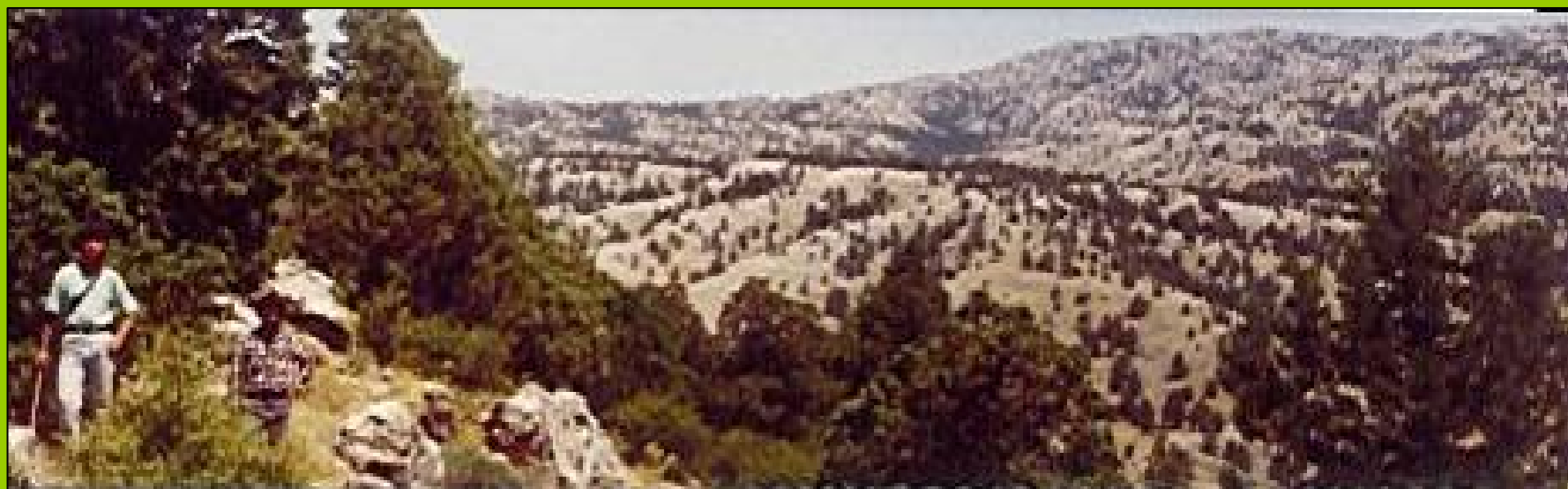

Anamaların Uydu Görüntüsü

Pusan Ağalandırmaları evresi Ormansızlaşmış Sahalar (Kütahya-Altıntaş)

Sultan Dağları Yalvaç

13/01/2007

Kirişli'den Garip Ormanı'na Bakış.

Garip (Prof. Dr. Bekir Sıtkı Evcimen) Ormanı.

Garip Ormanı Yukarısında Orman Tarafından Tutulmuş Birikinti Malzeme.

Ormanın Erozyon ve Afet Önlemedeki Rolü (Önceki Fotoğrafa Tersten Bakış).

Üst Yükseltilerden Taşınan Malzemeye Set Oluşturan Toros Sedirleri
(Garip 1850 m).

Ormanın Önemi (Garip 1850 m).

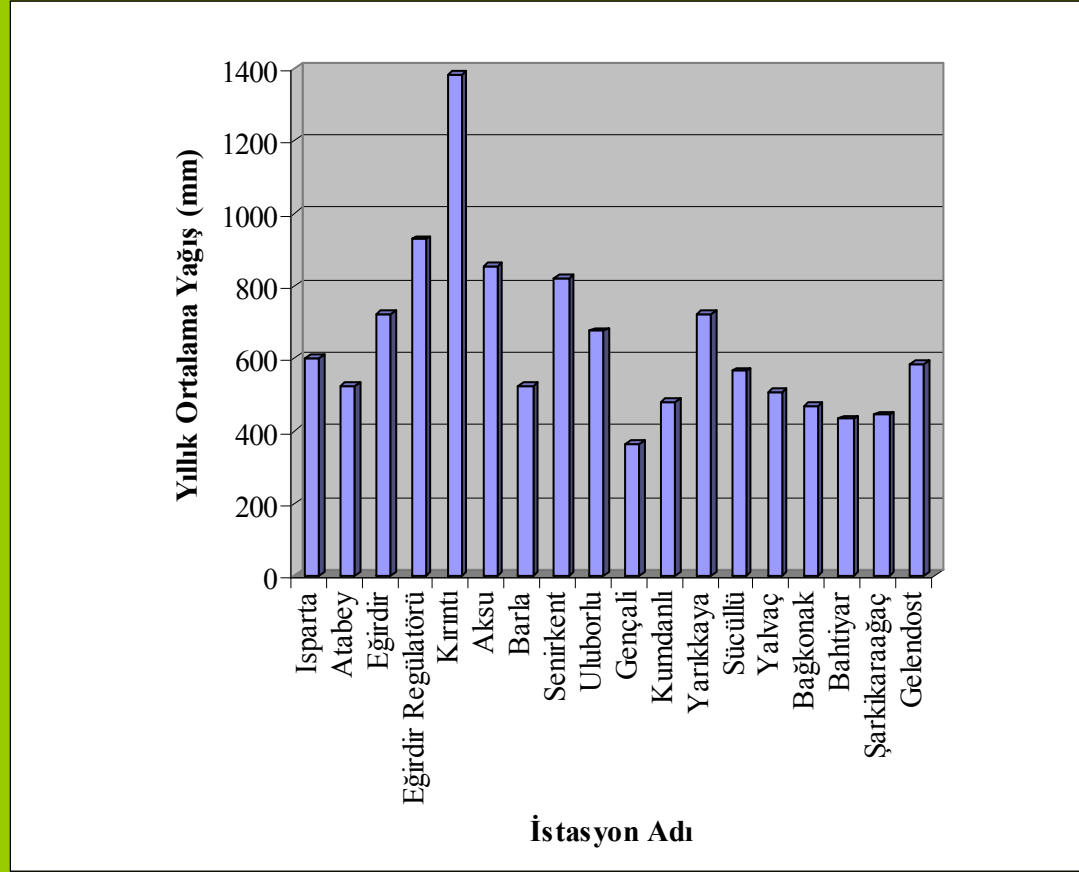
Hassas Ekosistem Üzerinde İnsan Baskısının Sonuçlarına
Örnek; Ormansızlaşmış Kirişli Dağı.

Hassas Ekosistemlerde Sahaların Potansiyelini Gösteren Yatırların Ulu Ağaçları (Tokmacık).

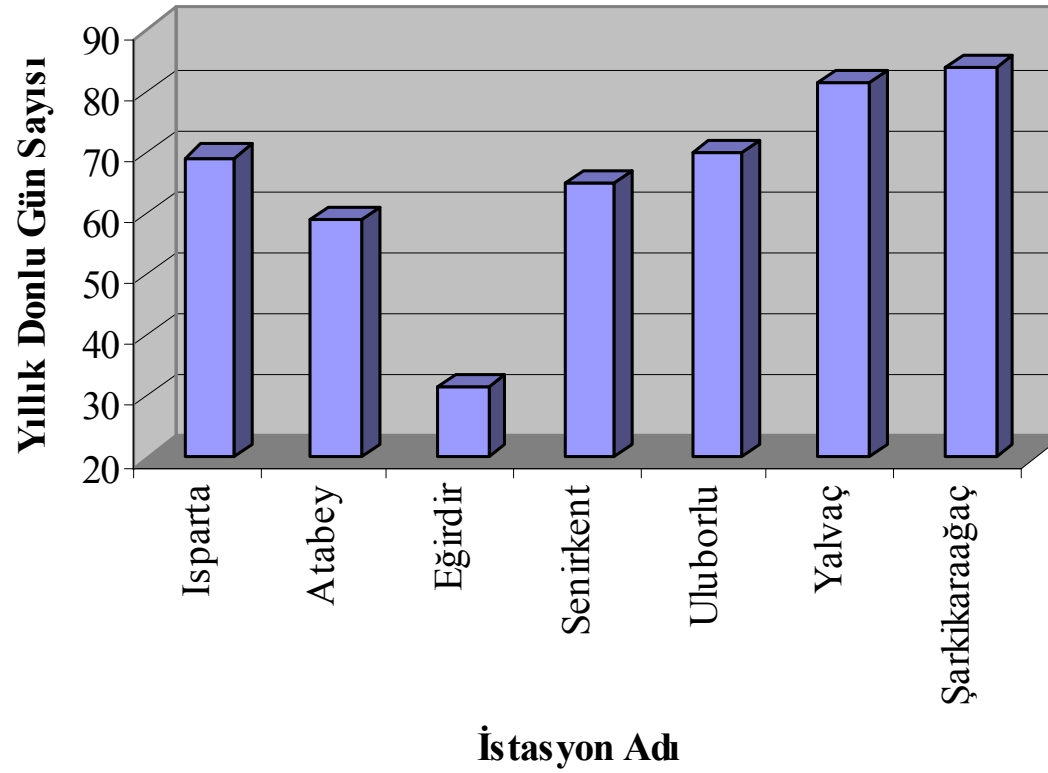
ÇOK DEĞİŞKEN İKLİM ÖZELLİKLERİ

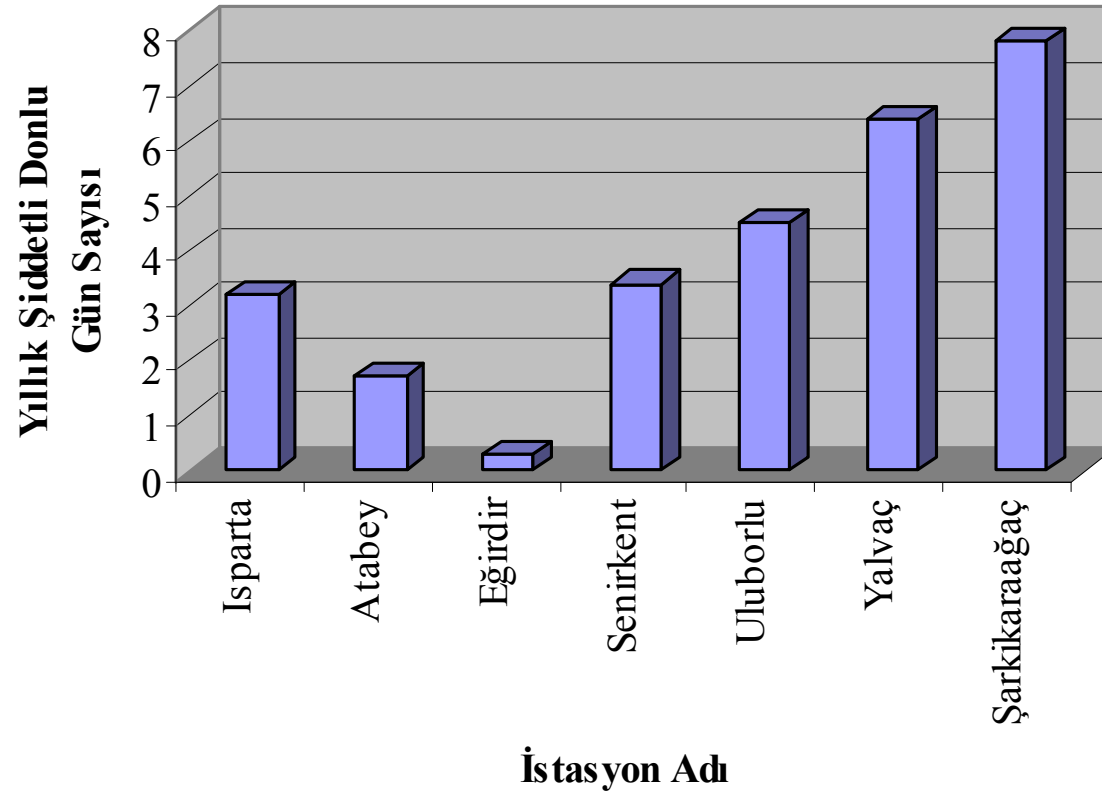
Eğirdir Gölü Havzası ve Çevresindeki Meteoroloji İstasyonlarında Yıllık Ortalama Yağış (mm) Değerleri.

*Kırıntı (Kovada): 1382 mm, Eğirdir: 723 mm, Barla: 524 mm,
Senirkent: 822 mm, Gençali: 364 mm.*

Eğirdir Gölü Havzası ve Çevresindeki Meteoroloji İstasyonlarında Yıllık Ortalama Donlu Gün Sayısı

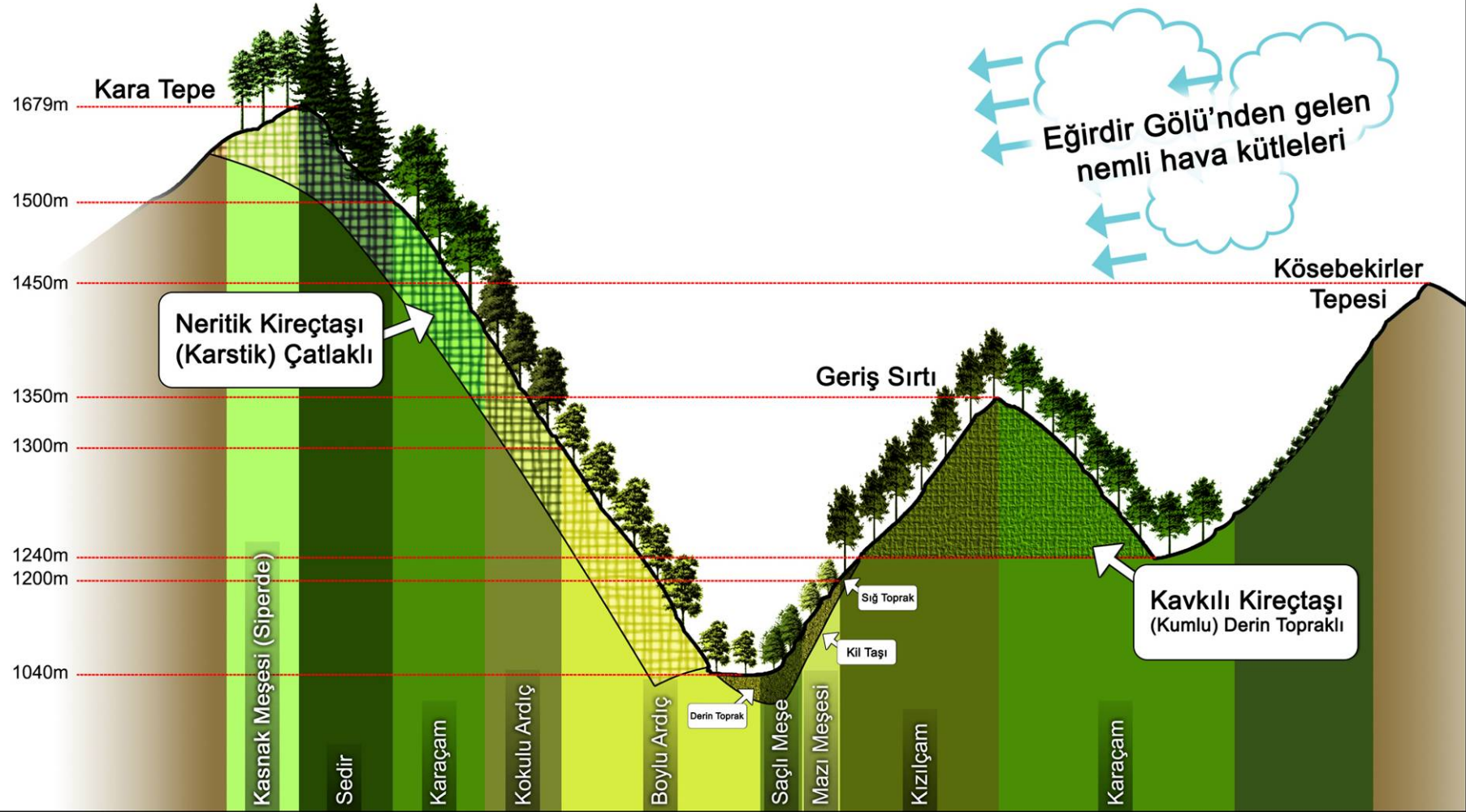

Eğirdir Gölü Havzası ve Çevresindeki Meteoroloji İstasyonlarında Yıllık Ortalama Şiddetli Donlu Gün Sayısı

YETİŞME ORTAMI FARKLILIKLARININ TÜR DEĞİŞİMİNE ETKİSİ

G K

Karatepe'nin Kuzey Yamacında Karışık Ormanlar

Kuzey ve Güney Bakılı Yamaçlar

Geriş Sirtındaki Kızılçam-Saçlı Meşe Kuşaklaşması

Gerif Sirtinin Güney Yamacında Saçlı Meşe Ormanı

Aynı Ormanın Yapraklanmış Hali

Gerif Sirtinin Üst Yamacında Güney Bakıda Kızılçam Ormanı

Sonuç ve Öneriler

- Ülkemizin yapısı bazı sahalarda yerel orman ekosistem özelliklerinin birbirinden oldukça farklı olmasına neden olmuştur.
- Bazı sahalarda dirençli orman ekosistemleri mevcut iken bazı sahalarda hassas ekosistemler mevcuttur.
- Dirençli ekosistemler daha çok deniz etkisi altındaki sahalarda mevcut iken, hassas ekosistemler genel olarak iklimin ekstremleştiği yatay ve dikey yöndeki orman sınırına yakın sahalarda belirginleşmektedir.
- SOY için hassas ve dirençli ekosistemlerde farklı yerel politikaların geliştirilmesi gerekmektedir. Örneğin dirençli bir ekosistemde hayvan otlatması plan dahilinde yürütülebilecekken, hassas ekosistemlerde otlatmaya kesinlikle mücade edilemeyecek sahalarda bulunabilecektir. Aynı şekilde dirençli ekosistemlerde odun üretiminde yoğunlaşılabilir iken hassas ekosistemlerde ise ormanların daha çok su ve toprak koruma gibi çevresel fonksiyonları ön plana çıkabilecektir.

- Ekosistem tabanlı amenajman planları hazırlanırken kapsadığı şeflikte **tali ürün** üretimi bulunuyorsa bunlar plana **bölmeler bazında işlenmelidir**. Bu iş için **yöre halkından hizmet alımı ile faydalanılmalıdır**. Böylelikle tali ürünlerin **planlanma ve denetimi dolayısıyla sürdürülebilir üretimi için gerekli alt yapı** sağlanmış olabilecektir.
- Planlarda Bölmeler bazında **nesli tehlike altındaki türler, endemik türler, çalı ve %10'un altında kapalılığa karışan ağaç türleri ile eğreli gibi yetişme ortamının göstergesi olan bitkiler** belirtilmelidir. Bu verilerin **sayısal jeoloji haritalarını** da kapsayan coğrafi bilgi siteminde değerlendirilmesi sonucunda elde edilecek olan bilgilerle, ormanlara yapılacak olan **silvikültürel müdahalelerde daha isabetli kararlar alınabilecektir**. Bu ise ormanların sürekliliğinin sağlanması açısından son derece önemlidir.

- Amenajman heyetlerinde **yeni bir örgütlenmenin temelleri** atılmalıdır. Bunun için heyetlere alınacak olan yeni personelin **yüksek lisans** yapmış olması öncelik teşkil etmelidir. Heyetlerde mümkün olduğunca farklı anabilim dallarında uzmanlaşmış orman mühendisleri istihdam edilmelidir.
- Hassas ekosisteme sahip sahaların **düşük kapalılığa sahip ardıç ormanlarında**, bu türün ekosistem içerisindeki etkenliği sebebiyle amenajman planlarında **daha ayrıntılı bir kapalılık belirleme** çalışması yapılmalıdır.

- Orköy kredileri öncelikli olarak orman üzerindeki baskının en yoğun olduğu yerlerde halkın sosyo-ekonomik koşullarının yanında, sahanın ekolojik özellikleri de göz önüne alınarak şekillendirilmeli ve dağıtılmalıdır.
- Hassas ekosistem özellikleri sebebiyle özellikle deniz etkisini almayan iç kısımlarda, ağırlıklı olarak 1400-2000m'ler arasında bulunan ormansızlaşmış potansiyel orman sahalarında yeni ormanlar tesis edilmelidir.

Sabrınız için TEŞEKKÜR
Ederim...